

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/195/2018
Identifikačné číslo spisu:	8315212636
Dátum vydania rozhodnutia:	30.07.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:8315212636.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému U. J., bývajúcemu v A., V. XXXX/XX, o zaplatenie 2 335,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 7 Csp 123/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 13. marca 2017 sp. zn. 11 Co 201/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 13. marca 2017 č. k. 7 Csp 123/2016-105 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 476,11 eur s príslušenstvom (konkretizovaným vo výroku rozsudku), vo zvyšku žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 68,54 %. Výkonaným dokazovaním mal preukázať, že žalobkyňa 19. augusta 2011 uzavrela so žalovaným zmluvu o úvere, na základe ktorej poskytla žalovanému spotrebiteľský úver vo výške 3 000,- eur. Predmetná zmluva neobsahovala údaj o konečnej splatnosti úveru, t. j. konkrétny termín, ktorý bol vymedzený len počtom mesiacov od poskytnutia úveru a neobsahovala výšku splátok istiny a úrokov, ktoré mal žalovaný zaplatiť. Uviedol, že zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z.z.“) tieto nedostatky sankcionuje tým, že takýto spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni len istinu úveru. Konštatoval, že zmluva neobsahuje určenie, aká časť mesačnej splátky zodpovedala výške splátky istiny a že strany mali dohodnuté splácanie v 120 splátkach, a preto stanovil výšku mesačnej splátky priemerne, t. j. suma úveru 3 000,- eur: 120 splátok = 25,- eur jedna splátka. Žalovaný uhradil do dňa vyhotovenia výzvy k splateniu celého úveru sumu 1 173,89 eur, teda celkovo uhradil 46 splátok a časť 47. splátky vo výške 23,89 eur. Mal za to, že výzva na splatenie celého dlhu z 20. augusta 2015 je v rozpore so zákonom, a preto je v zmysle § 39 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatná. Splátka splatná 16. marca 2017 a nasledujúce neboli v čase vyhlásenia rozsudku splatné, preto ich žalobkyni nepriznal a žalobu vo zvyšku zamietol. O úrokoch z omeškania rozhodol podľa § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods.

2 zákona č. 160/2015 Z.z. civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne v poradí druhým rozsudkom (po zrušení rozsudku odvolacieho súdu z 22. augusta 2017 sp. zn. 11 Co 20/2017 uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. apríla 2018 sp. zn. 4 Cdo 211/2017) z 31. júla 2018 sp. zn. 11 Co 112/2018 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bola žaloba zamietnutá ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 C.s.p.). Mal za nesporné, že strany sporu uzatvorili zmluvu ako zmluvu spotrebiteľskú, pričom išlo o zmluvu formulárovú, individuálne nedojednanú, uzatvorenú v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Keďže zmluva bola uzatvorená medzi spotrebiteľom a dodávateľom ide o spotrebiteľský úver v zmysle § 1 ods. 2 a § 2 písm. a/ a b/ zákona č. 129/2010 Z.z. Hoci odvolací súd v súlade s vysloveným právnym názorom dovolacieho súdu konštatoval, že predmetná zmluva o úvere obsahuje náležitosti uvedené v § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z., stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že predmetný úver je bezúročný a bez poplatkov. Dôvodom vyslovenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru v súdnej veci je absencia jednej z obligatórnych náležitostí zmluvy o úvere, a to termínu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Nesplnenie čo i len jednej z obligatórnych náležitostí zmluvy o úvere uvedených v § 9 ods. 2 cit. zákona, má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť predmetného úveru. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 262 ods. 2 C.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v časti prvého a tretieho výroku podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.). Vychýtila odvolaciu súdu nesprávnosť jeho právneho záveru, že úver treba považovať za bezúročný a bez poplatkov z dôvodu chýbajúcich náležitostí vyžadovaných zákonom č. 129/2010 Z.z. Podľa jej právneho názoru žalovaný preukázateľne a nevyhnutne musel mať vedomosť o dobe trvania zmluvy a jej konečnej splatnosti. Na základe uvedeného navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu prvého a tretieho výroku a rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu druhého výroku a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

7. Dovolanie možno podať iba ak to výslovne pripúšťa zákon (§ 419 C.s.p.). Dovolanie nie je ďalším odvolaním a dovolací súd nie je tretou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Civilný sporový poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti rozhodnutiam odvolacieho súdu výslovne uvedeným v zákone (§ 421 ods. 1 C.s.p.), alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných závažných procesných väd (§ 420 C.s.p.).

8. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je

dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (por. § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Žalobkyňa prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., t. j., že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

12. Podľa § 422 ods. 1 C.s.p. dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo sa neprihliada, b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo sa neprihliada, c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmena a/ a b/. Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

13. Citované ustanovenie obmedzuje prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci tzv. majetkovým cenom (ratione valoris). Limituje prípustnosť dovolania určením výšky sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom túto výšku viaže na desaťnásobok minimálnej mzdy vo všetkých sporoch, ktorých predmetom je peňažné plnenie. Výnimku predstavujú spory s ochranou slabšej strany, keď, vychádzajúc z koncepcie zvýšenej ochrany týchto definovaných subjektov, je majetkový cenový znížený na dvojnásobok minimálnej mzdy, aby v týchto sporoch bola ponechaná možnosť dovolacieho prieskumu i pri nižších sumách plnenia. To znamená, že pokiaľ je dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení, je dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie veci možný, len ak peňažné plnenie prevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, resp. v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy.

14. Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijalo zjednocujúce stanovisko R 29/2019, ktorého právna veta znie „Znížený majetkový cenový (§ 422 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku) sa v spotrebiteľskom spore uplatní, ak dovolateľom je neúspešný spotrebiteľ“.

15. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 663/2007 Z.z. o minimálnej mzde v znení neskorších zmien a doplnení sumu minimálnej mzdy pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou ustanovenú podľa § 7 a sumu minimálnej mzdy za každú hodinu odpracovanú zamestnancom ustanoví na príslušný kalendárny rok vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) nariadením vlády a podľa § 1 nariadenia vlády č. 297/2014 Z.z. (účinného v priebehu celého kalendárneho roka 2015, teda i v čase doručenia žaloby v prejednávanej veci súdu 2. novembra 2015) suma minimálnej mzdy na rok 2015 sa ustanovuje na 380,- eur za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou (písm. a/) a 2,184 eur za každú hodinu odpracovanú zamestnancom (písm. b/).

16. V predmetnej veci bol dovolaním napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej o peňažnom plnení v časti, ktorou bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti vo výške 1 858,89 eur (neberúc do úvahy príslušenstvo uplatnenej pohľadávky), ktorá pozostáva z rozdielu

zo žalobou uplatňovanej sumy 2 335,- eur a súdom priznanej sumy 476,11 eur. Odvolací súd teda rozhodol v dovolaní napadnutom výroku o peňažnom plnení neprevyšujúcom desaťnásobok minimálnej mzdy (3 800,- eur). Prípustnosť dovolania žalobkyne je preto v zmysle § 422 ods. 1 písm. b/ C.s.p. vylúčená.

17. I keď v preskúmvanej veci išlo o tzv. spotrebiteľský spor, teda spor s ochranou slabšej strany, pre posúdenie prípustnosti dovolania neprichádzalo do úvahy uplatnenie nižšieho majetkového cenzu, t. j. dvojnásobku minimálnej mzdy v zmysle § 422 ods. 1 písm. b/ C.s.p. Účelom zníženia majetkového cenzu v sporoch s ochranou slabšej strany je totiž podľa dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku zvýšená procesná ochrana slabšej strany, ktorou je v spotrebiteľskom spore spotrebiteľ. Táto zvýšená procesná ochrana spočíva v sprístupnení dovolania i pri nižšej sume peňažného plnenia. Znížený majetkový cenzus sa teda v spotrebiteľskom spore uplatní, ak dovolateľom je neúspešný spotrebiteľ. Pokiaľ je však dovolateľom neúspešný dodávateľ, pre posúdenie prípustnosti dovolania platí majetkový cenzus vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Táto interpretácia neodporuje princípu rovnosti zbraní, pretože je všeobecne známou skutočnosťou, že rovnosť subjektov je v určitých sporoch (vzhľadom na postavenie strán) len fikciou, na ktorú zákonodarca v C.s.p. reagoval tzv. pozitívnou diskrimináciou, t. j. osobitnou právnou úpravou sporov s ochranou slabšej strany. Za takéto spory sa považujú spotrebiteľské spory, antidiskriminačné spory a individuálne pracovné spory (§ 290 až § 323 C.s.p.), pričom slabšou stranou v nich je spotrebiteľ, zamestnanec a diskriminovaný. Ochrana slabšej strany spočíva v tom, že sa jej priznáva viac práv za účelom docielenia rovného postavenia s druhou stranou sporu, a teda dôsledného naplnenia princípu rovnosti zbraní.

18. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c/ C.s.p. ako neprípustné odmietol.

19. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.), avšak v danej veci dodáva, že v dovolacom konaní žalovanému vznikol zásadne nárok na náhradu trov dovolacieho konania v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. s tým, že o výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. by mal rozhodnúť súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením.

20. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade bol žalovaný pasívny, nevykonával žiaden procesný úkon, náhradu trov konania si neuplatnil a podľa obsahu spisu mu ani žiadne trovy v dovolacom konaní nevznikli.

21. Civilný sporový poriadok výslovne nerieši situáciu ak strana, ktorá na základe procesných ustanovení má nárok na náhradu trov konania, o náhradu trov zjavne neprejavila záujem a podľa obsahu spisu jej v dovolacom konaní ani žiadne trovy nevznikli. Na daný prípad nie sú k dispozícii ani analogicky použiteľné ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo iného zákona (analogia legis alebo iuris).

22. Dovolací súd preto s použitím Základných princípov čl. 4 ods. 2 C.s.p. aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania princíp racionálneho zákonodarcu a o náhrade trov konania žalovaného rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Vychádzal pritom z pomyselnej normy, že ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov C.s.p., zakotvujúcim procesnú ekonomiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 C.s.p. v spojení s § 453 ods. 1 C.s.p. o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2018 sp. zn. 7 Cdo 14/2018, R 72/2018).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.